

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena na leto doma 20 Din. V Ameriko cena na leto 70 Din. Cena M. Lista je doma 5 Din, v Ameriko 30 Din. ki oba lista majo i sirote dobijo kalendar brezplačno. Ki pa samo ednoga, ga dobijo za polovično cenó.

„Vredništvo i opravništvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali opravništvo Novin v Črensovce, Prekmurje. Oglasi, (inserati) se tudi tu sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar za večkrat popust od 5% do 40%.

Dragim naročnikom i širitelom!

Preteklo je deseto leto „Novin“ i nastopilo edenajseto. Šteli smo meti za desetletnico nekšo vekšo slovesnost, a po tanači drugih smo jo tiho obhajali na euharističnom kongresi v Zagrebi i na V. kat. shodi v Ljubljani. V té namen smo to dvoje romanje i romanje na Brezje v slavno cerkev Matere bože opravili. Romarje so zastopali vse naše naročnike, vso naše ljudstvo, njuve molitve, sv. meše, predge, obhajila so bile naša hvala za desetletni obstanek krščanskoga za naš narod nad vse zaslužnoga lista „Novine“.

Edenajseto leto začnemo z gorečim vabilom: naročite si vsi jedini domači krščanski list „Novine“. Če smo hvalo davali dobromi Bogi, ka nam je po prošnji brez greha poprijete Dev. Marije dao i obdržao skoz deset let list, šteri je brano vse naše pravice, te k novomi leti ne more biti drugo naš odgovor, kak nazaj sprejeti tisto i širiti tisto, za koj smo Bogi hvalo davali, ka nam je dao.

Naročimo si zato vsi „Novine“! Naš list je! Naš zagovornik je! Jedini krščanski list v Slov. Krajini! Vsi si naročite svoj list „Novine“, ki se čutite za Slovence i ki ste krščanskoga osvedočenja! Katoličanci! Evangelicanci! Taborite se okoli jedinoga našega lista, šteri zagovarja na podlagi krščanskih načel z poštenov politikov maloga človeka i celi naš kraj brez razlike narodnosti i vere! Cena „Novin“ ostane i v l. 1924. samo 20 Din. Če močno zraste število naročnikov, damo kak dozda vsako nedelo 4 strani, če nej, te pa edno nedelo štiri, drugo pa dve strani. — Širitelje na delo! Do 15. januara najkasnej vsaki naj se javi.

Uredništvo i opravništvo
tjednika „NOVINE.“

Dr. Franc Ivanoczy.

(Na spomin desetoga leta njegove smrti.)

Za Bogom je lübo narod svoj,
Za njega se trüdo i delao,
Njemi posveto je život svoj,
Med njim si je legeo k počitki

Deset let je zatonilo v morji večnosti od tistoga časa, da je za večno zaspao. Deset let ga že pokriva čarna zemla i njegov grob je že zdavna porasla trava. Pred desetimi leti se je povrnila njegova duša k tistomi, ki jo je stvorio. Zapüsto je dolino skuz i šo po plačilo, štero si je s svojim delom na zemli zaslužio.

Mali sam šče bio — kakših deset let star — kda se je razneseo tužni glas po celom Prekmurji: Ivanoczy so mrli. Te

sam šče ne znao, što je on bio i zato sam se čüdo, kak je to, da vse žalüje za njim i se srca vseh stiskajo od žalosti pri njegovoj smrti.

Što pa je bio on? to zna pitati eden eli drugi tudi zdaj. Posebno mlajši rod ga ne pozna, zato ščem na kratko popisati njegovo življenje i njegovo delo na zemli.

Rodio se je leta 1857 v Ivanovcih, štera ves je spadala v faro Sv. Bedeniki. Komaj je malo odraseo, je zapüsto dom i se podao v Kisek (Köszeg), kde se je do zdaj šolala većina prekmurske mladine i tam je hodo v ljudsko šolo. Nato je pa začeo hoditi v gimnazijo i je zvršo tam štiri razrede. Tam si je tudi spremeno ime. Do tistoga časa se je pisao Kodila, te se je pa začeo imenüvati po vesi, v šteroj se rodio, Ivanoczy. Ar šče je té v Kiseki ne bilo više gimnazije, je odišeo v Somboteo i tam zvršo štiri više razrede. Potom pa je šo v Budapešt i je tam opravo bogoslovje. Za mešnika je bio posvečen l. 1882. V začetki je bio edno leto kaplan v M. Soboti, potom so ga pa pozvali za prefekta v somboteosko semenišče, i tu je že za dve leti postao profesor dogmatike. Edno leto po tom je napravio doktorat. Pa duže je ne šteo biti profesor. V tujini se je ne počüto već dobro i srce ga je vleklo v domači kraj, med svoj narod. I tak je prišeo na Tišino za plebanoša i tam je opravlaio svojo službo do smrti, leta 1913. Pokopani je pri Sv. Benediki. (Za već je štimao svoj narod, kak püšpekovo čast. Postao bi püšpek, če bi ostao duže v Sombotelu. Vr.)

Ivanoczy je bio dühovnik i za to je, kak se božemi služabniki spodobi, v prvij vrsti skrbio za duše vörniov. Poleg toga pa je ne pozabo, da je dühovnikova dužnost skrbeti tudi za druge potrebščine. Znao je, da dühovnik mora biti paster i vučiteo. Bio je Slovenec i zato je znao, ka prekmurskim Slovencom trbe. Čüto je, da se mora bojüvati proti želim i nakanenji Vogrov, ki so šteli iz Slovincov napraviti Vogre. I v istini je zgrabo za orožje.

V šoli je začno slovenski včiti katekizem, v cerkvi je slovenski predgao i molo, skrbio je za to, da so slovenski spevali, med ljudstvom pa je širio narodni düh. Pa s tem se je ne zadovolio. Širio je med ljudstvom slovenske knige, posebno knige „Družbe sv. Mohora.“

Šteo je, da se njegovo delo nadelüje tudi po smrti, zato je okrog sebe zbirao mlade lüdi — dijake — i jih je včio, ka i kak morajo delati. Kazao njim je lepi vzgled i dajao dobre tanače.

Med svojim delom je opazo, da reč ne zadostüje. Ljudje jo, istina, čüjejo, pa tudi pozabijo i tak se ne ravnaio vsigdar tak, kak njim što pravi. Čüto je, da je potrebno, da prekmurski Slovinci svojega jezika na čüjejo samo, nego da tudi majo knjige, štampane v svojem maternom jeziki. I tak je začeo leta 1902 izdajati Kalendar najsvetejšega srca Jezušovoga. Pri tom deli so njemi pomagali njegovi vüčenci, posebno gospoda Klekl i Bašša.

Kalendar je dajao prekmurskomi narodi düševno hrano i kak da je bio ljudem prilüben kaže to, da so znali pripovesti i pesmi, ki so bile v njem, na pamet i da šče jih zdaj pripovidavaju stari dedeki svojim vnükom.

Tak je delao te velki mož. I zavolo toga je morao trpeti. Vogri so ga preganjali i pravili, da je njihov sovražnik. Pa on se je ne zbojao, nego je ostao stano viten do smrti. I je ne zaman delao. Seme, štero je posejao, je poglalo klico i ta klica je rasla naprej, delo, štero je začeo, so nadelüvali drugi i šče ga nadelüjejo zdaj.

Kak vsaki človek, je tudi on morao mreti. Telo so zročili zemli, da postane to, ka mora postati — prah. Že pred desetimi leti so ga položili v grob, toda njegov düh živi v njegovih naslednikih i njegov spomin bo živo med nami naveke. Pri njem se spunijo reči:

„So mrtvi, ki so večno živi!“

K. F.

Böranje Möre.

Narodni poslanec, g. Klekl Jožef so se zavzeli za občine ležeće kre Möre, da se tistim pomore, štere so v najvećoj nevarnosti. Prvo pomoć dobila Kot — Hotiza. Meseca septembra so se zavzeli tudi za občino Bistrica. Minister poljedelstva i vode je na prošnju poslancov t. l. 30. novembra pod broj 472. dao sledeći odgovor: „Gospod poslanec! V odgovor na vaše pismo od 27. septembra t. l. v zadevi regulacije Möre, čast mi je Vam dati te odgovor. Taki po prijemi vašega pitanja sam vüdao naredbo, da eden strokovnjak na lici mesta pregledne stanje reke Möre pri Dolnoj Bistrici v Prekmurji. Šef hidrotehničkoga odelka v Maribori zvršo je pregled i mi je dao pojašnlio. Po njegovom pojašnlio bi delo zidanja prekopov (šancov) kre imenüvane občine z neobhodno potrebnim podugastim börom koštalo okoli 530 jezero dinarov. V proračuni za to leto zavolo finansijske nemogućnosti nese mogo te kredit v račun vzeti, ali ar bi dovršeno delo böra pri vodi Möri prebiv alstvi v okolici bilo na veliki hasek, stavim predlog, da se gornja šuma zračuna v proračuni za leto 1924/25, da bi se više povedano delo pri regulaciji vode moglo zvršiti. — Primité g. poslanec, izraz möjega posebnoga poštuivanja: minister za poljedelstvo i vode — K. Miletič. —“ Z toga odgovora vidijo Bistričanci, da k leti će bo boža vola se poskrbi za potreben kredit, da se njihove hiže rešijo nesreće od strani Möre.

Kakše drevje, grmovje lejko ostane pri meji?

Naša oblast je zapovedala v začetki letošnjega leta, ka se na meji more posekati drevje, to je ka se meja more ščistiti. Ar je zapoved nej bila jasna i se ne znalo, more se li posekati pač vsako drevö tudi sadoveno, kak je to neštérni oblastnik razlagao, so se nar. poslanec Jožef Klekl obrnoli v toj reči na ministra zvünesnjih zadev i od njega dobili te odgovor:

Gospod poslanec! V odgovori na vaše pitanje od 28. julija t. l. čast mi je naznaniti Vam, da vse odredbe, štere se tičejo razgraničenja, popchnoma izvirajo samo od konference veleposlaniške v Parizi i da vloga državne vlasti naše kraljevine obstoji jedino v pripomoči za zvršavanje prednjih naredb i odlokov. Z ednov takšov naredbov je našoj komisiji za razgraničenje naročeno, da se pogra-

ninči (obmejni) pa v širini ednoga metra more razčistiti, ka je taki naznanjeno vsem obmejnim političnim oblastvom.

Pod imenom „razčiščavanje“ je komisija tolmačila i podvrgla samo šume i nikak ne kulturne prisade, pa zato ni gorice i tem podobni prisadi ne morejo biti posekani. (Sadoveno drevje se zato ne sme posekati.)

Z naredbov komisije nejse je zahtevalo, da se vsako drevo i vsaki grm poseka nego nasprotno komisija je dala navodila, da ostane vsako drevo (čeravno ne je sadoveno) i grmovje, štero je sajeno v kakšikoli obrambni namen, na priliko da se brani breg potoka (ka se ne rúši), nasip železnice, ali poti, ali plotovje itd. Odgovor je zakesno zavolo zahtevanih pojasnil i svojega dugšega prebivanja zvün orsaga zavolo državnih poslov. Zvolite sprijeti, gospod poslanee, izraz mojega odličnoga spoštovanja minister zvünesnjih zade, Dr. M. Ninčič.

(Z toga odgovora vidite, ka sadoveno drevja na trebe posekati i tudidrugoga vsakoga ne Nr.)

NEDELA.

III. Adventska. Evangelium sv. Janoša I. 19—28. Židovje so poslali z Jeruzalema dühovnike i levite, da bi opitali sv. Ivana Krstitela, če je on Kristuš. Te sveti mož, čeravno je ves narod za njim šo, čeravno je bió boží poslanec, čeravno je bió veliki svetnik, od sebe ni piknjice hvale ne povedao, nego odločno je naznano voditelom ljudstva, ka on niti vreden ne Kristušovój obüteli remenja odvezati. Pa Kristuš je bio en veliki siromak, najprostejši tesarski pomočnik. Od zvünaj je to bio. Pa sv. Ivan njemi li da, ka njemi je šlo. Ne je gledao na zvünesnjost. Prizna Kristuša, toga največšega siromaka i naj bole zavženoga človeka pred največšev židovskov gospodov za svojega Gospoda. Tak dela tisti, ki ma pravičnost v sebi i prav ljübi svojega bližnjega.

Ljübezen do bližnjega.*)

Od ednoga očo i njegovih sinöv sam čteo v ednoj knigi to-le zgodbo: Oča je bio s sini na sprehodi. Pripovedavao njim je ravno nevem kakšo lepo pripoved, kda zagledajo na strani poti staro, sklüčeno ženico, štera se je zaman trüdila, da bi vzdignola na ramo küpček drv. Sini henjajo i ženo topo gledajo. Oča vdari vsakoga po lici; potom pa hitro pristopi k ženici i joj pomaga. Nato pita prestrašene sine: Eli znate, zakaj ste na sveti? — Nikšega odgovora — Naj vam teda jez povem: Ljüdje smo na sveti zato, da eden drugomi pomagamo. Či toga ne včinimo, je ne mogoče živeti! — V istini, tak zapovida ljübezen do bližnjega. Pomagati moramo drug drugomi, t. j. vsakomi, komi moremo. Najbole pa moramo biti na pomoč tem, ki so pomoči najbole potrebni. Izmed vseh siromakov na zemli, za štere priporoča Sv. pismo telovna dela smilenja, pa se mi vidijo najbole potrebni naše djanske ljübezni — znate šteri? Betežniki. Drugi trpini šče znabiti kak nosijo svoje žmetno življenje brez ljübezni drugih ljüdi, a betežniki morejo živeti samo od ljübezni drugih. Samo deca sò v tom pogledi šče ednaki betežnikom: deca, ki življenje začinjajo — i betežniki, ki je dokončavajo. Zato, moji častiti poslušalci, bi jez dnes rad prav posebno za betežnike zbüdo sočütje v vaših srcah. Betežnike obisküvati, pravi katekizem med telovnimi deli smilenja. Ja, pa te obisküvati šče praviti: skazüvati njim kak največ djanske ljübezni. —

Predragi! Eli ste že bili kda jako betežni? Pa videli ste že jako betežnoga človeka. Kakši siromak je! Či tüdi stoji njegova posteo v lepoj sobi, zato je njegov stališ ne nikaj menje pomilüvanja vreden. Naj bo, ka šče, globoke ran eli kakšikoli drugi beteg. Kakše telovno trpljenje, kakša düševna moka! Te ogen, ki razjedava naše telo, ta holečina v glavi, v prsah, po vseh kotrigah, žilah. Ne je mogoče ne sedeti več, ne na šteroj strani ležati, ne nikdar zatisnoti oka. Ah! ka je človek! Samo ka je človek! . . . I či šče poleg toga takšemi človeki vse drugo fal! Či nema požerka (kaplice) oživlajoče pijače, ne žlice močne hrane, da bi ga krepčala; či nema niti cotice čistoga gvanta (prta) za svojo posteo, znabiti niti poste ne — i znabiti niti človeka ne, ki bi njemi ljübeznivo podvoro. . . O, moji častiti poslušalci, kakša neznosna nesreča! —

Eli je čüda, či je Kristuš, naš Gospod, meo največše smilenje za betežniki. Niti ednoga je ne püsto neozdravlenoga, ki so zaprosili pri njem pomoč. I kak ljübeznivo njim je delio svoje smilenje! Dotekno se je betežnoga oka,

vüha, jezika, na gobavoga je roko položo. Znao je Gospod, kak dobro dene betežniki, či ga zavolo njegove telovne nesreče ne zbrisemo iz vrst živih, nego se njemi približamo brez straha pred njegovov nesrečov . . .

Glasi.

Slovenska Krajina.

Tistim, šterih deca zvün orsaga obiskavajo šole, se naznani, ka se njihova svedočanstva ne bodo pripoznala v našoj državi i tü ne morejö priti do službe. To se tiče predvsem onih, ki se včijo na Vogrskom.

Verevüčitelom, ki neso naši državljani, se naznanja, ka po zakoni smejo včiti v šolaj, ar zakon od kontraktualnih uradnikov ešče v veljavi. Višji šolski svet je zato protipostavno ravnao, kda je prepovedao verevüčitelom, ki neso naši državljani včiti deco. Ta pojasnila so dobili g. poslanec Klekl na ministerstvu prosvete. Proti krivici treba taki prizivati na ministerstvo prosvete.

Izjava. V šte. 37. „Mörszke Krajine“ z dne 16. septembra 1923 je bil prijavljen članek „KLEKLNOVA LAZSI“, v katerem je bil gospod poslanec Jožef Klekl grdo napaden in zasmehovan, da vedno laže, da prijavlja samo laži v časopisu „Novinah“, da hodi v Beograd samo po dijete, da ne ve, kaj se godi v Beogradu, niti kaj se godi v Prekmurju, da zagovarja tolovajstvo in zakriva kuluk in da je kuluk gospod poslanec Klekl potrdil. Očitajo se v članku še razne druge neresnične stvari in se ga neopravičeno zasmehuje. Podpisani urednik „Mörszke Krajine“ Štefan Kühar, izjavljam, da je vsebina celega članka neresnična. da je Mörszka Krajina v navedenem članku gospoda poslanca Jožefa Klekla neopravičeno žalila, da je bilavsebina članka izmišljena in da se ne zamore gospodu poslancu ničesar takega očitati. Podpisani Štefan Kühar se vsled tega zahvaljujem, da je gospod poslanec to žalitev odpustil in umaknil svojo tožbo radi žaljenja časti. Markiševci, dne 30/XI. 1923. Štefan Kühar mp.

Za kelko dinarov štemplne trebe gor na vloge keliti? Dozdaj je trebalo štemplne za 13, čti trinajset dinarov, zdaj pa trebe za 25 to je dvajsetipet dinarov. Tak je zglasala radikalna vlada, te krivice je ne šteo zabraniti Radič. — Ki kakšo prošnjo vloži na urad (hivatal) ali sam ali potom poslancov, naj se drži toga, ar či na prošnji ne 25 Din. štemplna, se ta ne reši, državni uradi je ne sprejmejo.

Vojaka Knaus Karol i Casar Mikloš iz Markovec, čeravno sta l. 1899. bila rojena, sta mogla v kadri ostati duže. Narodni poslanec g. Klekl Jožef so se pritožili proti krivici pri vojnem ministri. Minister je taki zahteval podatke z Varaždina i je vojaka telegrafično dao domo poslati. — Komanda se s tem zgovarjala, ka je kesno dobila do rok občinsko svedočanstvo od toga, ka sta v prejšnjoj vojski že 12 mesecov obslüzila.

Zahvali se odbor invalidov v D. Lendavi društvi „Domovinska proizvodnja drv D. D.“, ka je pisarni podarilo štiri metre drv.

Radikalni shod se je vršo premineče dni v D. Lendavi. Prišo je sam bivši minister Zupanič. Ljüdem so čeke rivali v roke, naj darüejo za radikalno stranko, te prej vse mogoče dobijo. — Naši pametni ljüdje so si pa mislili: dačo itak veliko plačüjemo že po dobroti radikalne stranke, zdaj pa ešče naj njoj dare davamo — to pa že ne bo. I odisli so z čeki, šteri nikdar ni krajcara ne spravijo radikalom — tüdi za vsikdar od stranke vsi pametni.

Prosečkaves. Na nove zvone, štere si nameni ta občina spraviti, so predobroga srca poznanci iz Amerike darüvali v dolaraj: Gospa Fani Lendavi rojena Fuis (Lančarova iz Prosečkavesi 12 dolarov, Mataj Marija 1 dol., Šokal Lois 50 centov, Anton Bratkovič 1 dol., Tremmel Ilona 1 dol., Szarka Julijana 50 cent., A. Horvat 50 cent., Štif Kojak 50 cent., Vera Lajt 2 dol., Gombocz Ilona 1 dol., vküper 20 dol., v naših penezaj 1.600 Dinarov eno jezero šest sto dinarov. Vsem dragim darüvnikom naj dober Bog milijonkrat povrne, od nas Prosečkkih občinarov pa najlepšo zahvalo i srčno spominanje, štero ne pozabimo nikdar, ar je to prelepi vzgled za ešče naklonjene naše poznanee, ki so tam v Ameriki i siromakom z malim darom lejko pomagajo, ki pri nas veliko šumo vö znese! Kerec Franc Prosečkaves, 16. pošta Markovci Prekmurje SHS.

Kmečka zveza v Satahovcih, kak smo poročali, je ustanovljena. Pred ustanovitvov je tajnik naše stranke, Horvat Jožef gučao od političnoga, gospodarskoga i kulturnoga stanja v našoj državi. — Ljüdstvo je z veseljem vzelo na znanje delo naših poslancov i izreklo po-

polno zavüpanje našoj stranki za borbo autonimije. Po govori je ustanovljena kmečka zveza. Zvoljeni so predsednik: Martinec Anton, podpredsednik Lapoša Ignac, tajnik Bencak Franc, blagajnik Ružič Ivan, odborniki: Jelemvec Anton, Žikš Matija, Serec Franc, Durič Alojz, Cigüt Štefan.

Nabiranje na „Martinišče.“ Predsednik odbora za „Martinišče“ je proso dovoljenje od pokrajinske uprave v Ljubljani, da smemo po celoj Sloveniji pobirati za naš zavod. Vüpamo se, da prošnja vüč. g. Bašša Ivana, predsednika ne bo zavržena.

Novi šolski nadzornik. Tak smo zvedli iz Beograda, da se nadzornik Cvetko bo spremeno z drugim.

Cerkveni glasi. Premešeni so sledeči g. kaplanje: Osterc v Törnišče, Drimmel iz M. Sobote i Kos iz Beltinec nazaj v sombotelsko püšpekijo. To ravnaje je ešče pred 1. dec. bilo vüdano. G. Kos so težko obetežali v Beltincih. — V našo püšpekijo namenijo priti iz vespreske g. Godina Ignacz, rojeni na D. Bistrici.

Drüštvo „dijaška kuhinja“ v M. Soboti pozava svoje kotrige na redni občni zbor, šteri se vrši v soboto, 15. t. meseca pri Dobraji. Začetek ob 20. vüri. — Odbor.

Ki majo trahomaš, se opominajo, naj redno hodijo k doktorom. Da če ne, bodo štrofani. Prva kaštiga je 30 Dinarov. Oblast ne bi rada kaštigala, a more, ar zdravljenje toga beteg državo dosta košta, je potrebno ar nas reši strašne nesreče: slepote. Te beteg je zgrabljiv, čuvajmo se gal! A ne moremo se ga čuvati, če se zanemari zdravljenje. Ljübezen do bližnjega terja od nas, da se zdravimo! Ve nas ne košta nikaj.

Božično akademijo bodo priredili dijaki meščanske šole v M. Soboti 22. dec. večer ob 8. v dvorani Ditricha. Spöred je bogat, stoječ „iz deklamacij, pesmih, dramatične slike“: Predvor nebes i iz prizora pri božičnom drevi. Kulise so nove.

Dramatični odsek narodne čitalnice v Dol. Lendavi uprizoro je 8. t. m. v velkoj dvorani hotela „Krona“ burko „Španska muha.“ Prireditelj je uspela jako dobro i obisk je bio vekši kak se je pričaküvalo. Vloge so bile pesrečene i je vsaka kritika brez potrebe. Med igralci smo v pamet vzeli zvün tistih, ki so se prišli iz Slovenije tüdi naše domače Slovence, ka nas je posebno razveselilo. Z zadovoljstvom vidimo, ka čiravno nas je madjarska vlada več kak jezero let potüčevala, šče vsikdar ostalo veliko zavednih Slovcov, šteri roko v roki z brati iz one strani Müre, stoplejo na prösvetno polje i obnavlajo tisto, ka so nam Madjari vzeli oziroma ka so nam onemogočili, da včinimo. Z veseljem vidimo, ka se število mladih diletantov — domačinov, šteri so gvišno lahko ponos i gizda domovini — množi. Želemo i pričaküjemo, ka se to število šče znatno povekša i da nove moči. Mi drugoga nemamo pripomniti kak to, ka se vsem igralcom najlepše zahvalimo i jim čestitamo na uspehi. Od g. režiserja Hribara pa pričaküjemo, ka nas naskori pa razveseli s kakšov novov prireditvijov.

Država.

Velike povodni. štere so prve dni decembra milijone i milijone kvara napravile na Slovenskom i Horvackom, se ponavljajo. Sava je pali močno narasla kak i Ljubljanka i druge reke i bogate lepe kraje preplavile.

Prečiščavanje rk. šolske dece v Beogradu se je vršilo na prvo adventsko nedelo, 2. decembra. Na prošnjo gos. monsinjora Vagner Alojza, beogradskoga plebanoša so šolskoj mladini nar. poslanec g. Klekl Jožef služili sv. mešo i jo tüdi prečistili. Prečiščenih je bilo 150. Vnogi stariši so tüdi pristopili k stoli Gospodovomi, poprek iz gospockih krogov. Deca se je jako lepo oponašala pri pobožnosti. Dr. Madjerec Jürj katehet je izvrsno vči i vodi.

Obsojeni Orjunci. Pred kratkim se je vršo v Maribori sod proti tistim Orjuncom, ki so lani v februaru razbili v Cirilovoj tiskarni mašine za štampanje. Orjunce je branilo sedem fiškališov (demokrati). Pomoči po so njim ne mogli. Pokazalo se je, da so v istini tisti krivi, šteri so bili obtoženi i zato ji je sodišče obsodilo. Neštérni bodo morali plačati, zvün toga pa plačajo vse stoške, ves kvar, šteroga so napravili. Kvara pa je za 39 jezer dinarov.

Kak zgleda officerska redukcija. Slovenske i Hrvatske oficere je pognalo ministestvo iz armade zavolo toga, ar trbe — tak so pravili — šparati i ar mamo preveč oficero. Redukcija slovenskih i hrvatskih oficero je že skoro končana. Pa poglejmo, kam so prišli ž njöv. Prle je služilo v vojski 5862 oficero, zdaj pa jih mamo 6538. Tak znajo pri nas zmenšati broj. Oficero je teda ne menje, samo to je razlika, ka so prišli na mesto slovenskih i hrvatskih Srbi.

*) Predga dr. M. Opeke stolnoga kanonika v Ljubljani. Izdala tiskarna Niöman v Ljubljani.

Na ka se zanaša H. R. S. S. (Radičova str.) Eden od voditelov H. R. S. S. je pravo: Vse Radičovo delovanje v Londoni i njegov povratek (prihod) v domovino je odvisen od izida volitev v Angliji. Či zmaga stranka delavskoga ljudstva, štere voditelji so Radičovi prijatelji, bo za Hrvate dobro, ar bo ta stranka pomagala Radiči, da dosegne svoj namen. Či pa pride na vlado kakša druga stranka, se ne ve, ka se zgodi. Kak se vidi, se zanaša Radičova stranka na stranko delavskoga ljudstva.

Nova židovska cerkev v Sarajevi. Židovje so sklenoli, da zozidajo v Sarajevi novo cerkev za 10 milijonov dinarov. Na prvom sestanku, na šterom so sestavili gradbeni odbor, so zbrali vkup že 2 milijoni dinarov.

Velki rop v Novom Sadi. Tovaje so vdrl v stanovanje dr. Tapavica i so odnesli 100.000 dinarov.

Za zidanje palače parlamenta v Belgadi so določili 30 milijonov dinarov.

Strašna povoden na Slovenskom i Hrvatskom. Ar se je sneg tak hitro topio i je tudi bilo dosta dežja, je priteklo z gor telko vode, da je ne mogla odteči i tak so potoki i reke jako narasle. Posebno Sava, Savinja, Ljubljana, Drava i druge vode na Hrvatskom. Telko vode se je nabralo, da so bile poplavlene cele krajine. Na nešternih krajih je voda narasla za pet, celo za sedem metrov. Cele vesi, varaši so bili v vodi. Tū pa tam je segala voda do oken. Voda je podrla več mostov, tak tudi pri Celji, pretrgala je šinje, tak da niti mašini nemi-rejo voziti. V Zagrebi je pridrla voda celo v hiše i odnašala iz hiš pohištvo. Tudi v Baranji je bilo vse pod vodov. Voda je napravila velke škode, ar je podrla več mostov i pretrgala šinje. Poslanci Jugoslavanskoga kluba so predlagali, da se poškodbe popravijo z državnimi penezi. Ka so dosegli s svojim predlogom, šče je ne gvišno.

Rop v dravskom logi. Na cesti med Ptujom i Majšpergom sta napadnola dva ropara moža, ki se je pelao z biciklinom. Stavila sta ga z rečmi: Peneze eli smrt. Ar je bio sam i je ne meo nikšega orožja, njima je dao svoj bankaš, v šterom je meo 4.000 dinarov. Ropara sta peneze vzela, bankaš pa sta njemu dala nazaj i sta se skrila v log. Bila sta stariva kakši 20 let i slabo oblečeniva.

Tovaji so okradnoli plivanoša (župnika) Na farov v Čepini so vdrl te dni tovaji i so odnesli plivanoši stojezer koron penez i dosta blaga. Orožniki so tovaje, ki so šče mladi dečki, zgrabili a šo najšli pri njij samo 20.000 koron, drugo so že zapravili.

Razbojnikli so napadnoli vlak (mašin) Preminoči tjeđen so macedonski razbojnikli stavili vlak, šteri vozi iz Skoplja v Gostivar i so oropali vse dragocenosti, štere so pótники meli. Odnegli so kakšo poldrugo milijono dinarov.

Prišo je pod vlak. V Maribori pri železniškom mosti je prišeo pod vlak nekši vojak. Odrezalo njemu je obe nogi i pravo roko.

Cerkveni rop v Prevaljah. Neznani to-vaji so vdrl v farno cerkev v Prevaljah. Vdrl so v tabernakel i so odnesli srebrno pozlačeno monštranco i pa kelij. Škodo cenijo više 80.000 koron.

50.000 pušk kúpi naša država včasi, kda dobi posojilo.

Svet.

Povoden na Taljanskem. Blūzi varaša Brescia je velka poplava predrila nasipe, tak da je voda vničila več vesnic. Dozdaj so ugotovili 600 mrtvih. Vojaštvo pomaga pri rešilnom deli.

Skrivna smrt. Voditeo francoskih socijalistov, Daudet (Dode), ki je meo po zvezi s Poincarejom (Puenkare) velki upliv na francosko politiko, je končao svoje življenje. Ne ve se, eli se je vmoro sam, eli so ga bujli drugi.

Cene jestvinam v Nemčiji padajo. Z Berlina poročajo, da so cene spadnole za 25 odstotkov (procentov).

Bogata Amerika. V ameriški državni kasi leži za 4 milijarde 168 milijonov dolarov zlata. To je skoro polovica zlata, kelko ga je na sveti izkopanoga.

Tirolske nemške matere pri papi. Odposlanstvo nemškij žen iz Južnoga Tirola se je obrnilo na papo zavolo prepovidi verskoga pouka v nemškom jeziki. Sveti oča so odposlanstvo sprijali.

Domača politika.

Da se krivice pri sekvestriranih veleposestvih odpravijo je opozicija napravila veliko interpelacijo na vlado, štera je zavzela celi den. V imeni naše stranke so govorili nar. poslanec g. Jožef Klekl. V svojem govoru so se zavzeli za vse sirote našega kraja i tudi za madjarske zahtevali zemljo.

Za naše sirote vlada nema srca. Sava je poplavlila Horvacko i Slavonijo, i več milijonske škode je napravila. Celo več ljudi je vtopljenih — so neštetni ešče v pameti zmešani od nevole. Naša stranka je predlagala v parlamentu, ka se hitro da pomoč tem sirotam ponesrečenim, i radikalna vlada, radikalna stranka i Nemci so proti tomi glasali. Radikalna stranka je za bole potrebno spoznala i za hitrejše delo, ka se kúpijo štúki, kak ka se pomaga ponesrečenim. Naša stranka je napravila veliki krič proti krivici i teliko dosegla, ka se en milijon dinarov hitrej da ponesrečenim.

Svetovna politika.

Nemško. Po dugom trūdi se je posrečilo postaviti vlado. Novi kancelar je Dr. Marz. Nova vlada bo mela pred očmi v prvoj vrsti zbogšanje nemškoga peneza. Da bo delo šlo hitro naprej, je skupščina vse delo dala v roke vladi i komisiji, štera obstoji iz 28 kotrig. Ali se resan ustanovi nova Porenska republika se ešče neve. Voditelje Prajsoske krajine so jako proti ustanovitvi. V Poruhrji so začeli znova delati. Čiščenje zamotanoga položaja v Nemčiji je potisnole cene nekoliko dol.

Angleško. Kak so se volitve dokončale, ešče nevemo. Kak koli pa bo, to je očivesno, da se bodoča angleška politika spremeni. Zanimivo je to, da je sin Baldvina, voditela konzervativne stranke, močno agitirao (kortešerao) za delavsko stranko. To pač kaže, da vodi Angleža pri politiki razum, ne pa kaj drugoga. Zato je pa politično življenje na Angleškom vse inačise, nego pri nas.

Francosko. Francozje so začeli pogajanje z angleškov vladov zavolo Poruhrja. Francozje so obečali, da počasi odpravijo svoje vojaštvo iz Poruhrja i zabranijo, da ne bi angleških fabrik zapirale z blagom nemške, či bi se te po spostavitvi dela pali opomogle. Oblubila je tudi Angliji, da dobi deo haskov, ki pridejo iz Poruhrskih rud i fabrik. Tak se je nasprotstvo med tema velikima državama malo potišalo.

Rusija. Bolševiška vlada je prej naznanila v Rim, da podeli katoličanskoj cerkvi v Rusiji popuno slobodščino, či rimski papa sovjetsko vlado pripozna. Povprek pa je prišla v evropsko politiko nekša smrtina zaostanost. Vzrok tomi so nekoliko angleške volitve pa to, da na Nemškom ne bilo vlade.

Zakaj ne da Múra več zlata.

(Poganski časi — Pripovest.)

Živo je Taljan, ne čarnejši kak drugi Taljani.

Te Taljan pravi svojoj ženi: „Barbara, zadosta je bilo srmaštva, vūtro idemo po zlato.“ Tak je povedao, pa tak se je tudi zgodilo.

Oba si kúpita veliko leđerno torbo, vrežeta si dugo potniško palico; slovo vzemeta od svojcov; te pa naprejl — do belih pečin, do čarnih bregov, do zelene ravnice, po šteri se vije duga srebrna kača, naša Múra.

Na severnoj obali vode sta si postavila šator; sūhō travico sta si nabrala za posteljo, zmolila sta Angeljsko pozdravljenje, potem pa legla spat. Ali komaj sta zaspala, čarna senca je stopila v šator. Pravi ta čarna senca: „Zbūdi se, Taljan!“ On se je zbūdo; te pa pravi senca ženi: „Ti se tudi zbūdi, Taljanka!“ Taljanka tudi sede na svojem ležišči, prekrižala sta se oba i čarni so bili vsi trije, viditi je bilo tri se zibajoče sence i nikaj več.

„Po zlato sta prišla,“ — se je oglasila prva senca.

„Siromaka sva,“ je zatrepetala ženska.

„Znam; ali zlato Múra je ne za vas, nikdar ga ne dobite.“

„Pa naj ostane, je povedao tiho mož. „V staroj knjigi se piše, da je za vse siromake zadosta zlata v Mūri, zato sva prišla. Pa ne zameri...“ Taljanka je povedala dalje:

„Sam bog, lūdje so njemu pravili Perun, je sedo na vrhi Triglava. Pred njim so ležale stvorjene reči: oljke, medved, voda Múra i sto drugih. Velki kufreni koteo je stao na levoj strani Gospoda i te koteo je do vrha pun bio raztoplenoga zlata. Drobni angelci so letali okoli božjega prestola i drobne ptičice prepevale slavo Bogi. Tak se piše v našoj staroj knjigi.“

„Dale povej,“ je velela čarna senca. I ona je bogala.

Bog je rekeo: „Oljke, vaše mesto bodi na morskoj obali. Bodite kras zemlje i v hasek dobrim ljudem. Medved, ti se odpravi v kraški les, živi mirno i zadovoljno.“ Medved bi rajši šo na Kranjsko, ali na Stajerskoj, ar je tam več fčel, nerodno se je geno z mesta i je prevrgeo velki koteo, v šterom se je svetilo raztopljenoga zlato. Velko zlato morje se je prikazalo pred prestolom božjim, zemlja pa, tudi dnesden žejna žem-

lja, je to zlato morje popila, gnala po skritih potih proti svojoj žednomi srci. I te se je oglaslo bog Perun: „Zlato nazaj!“

„Do konca povej,“ je velela čarna senca pečini.

„Iglej, daleč ōd Triglava, na velkoj pečini se je prikazao tenek curek iz čistega zlata. Te tenki curek je bežao z brega v dol, po doli se je sūkao i širo do ravnice, vidlo se je, da ne bo ne kraja ne konca tistoj zlatoj kači, šteri repek je vroče sunce ogrevalo pri razpoki na pečini, glavo si je pa v kalnoj vodi Drave hladila. „Hčerka, Múrica, vidiš tisto zlato kačo?“ je pitao bog. „Ona ti kaže strūgō, po šteroj boš tekla. Pokrij zlato zaklad z bistrov vodov.“

„Dalje, dalje povej!“ je silila žensko nestrpno čarna senca.

„Ne ga dalje...“ je vzdihovala ženska — „vŕjri mi, da ne vem dalje...“

„Taljan, ti povej!“

„Ne vem; ne ga dale...“

„Je!“ je miknila čarna senca — jaz znam da je dalje tudi! Navzoča sem bila i čūla glas Gospodov. Pokrij zlato zaklad i ga ne daj vŕ prve ljudem, dokeč se dobi — či tudi eden Slovan — pri tvojoj obali, šteri ne de lūbo svojega brata Slovana.“

Tak je povedala čarna senca, mati Slovenka.

I drugi den sta dva Taljana pobrala svoje prazne torbe, duge popotniške palice. Žalestna sta šla proti čarnim bregom, belim pečinam. Nevoščljivo sta ponavljala oba: „Srečni Slovani, joj, srečni Slovani!...“

I tudi dnesden sta nam nevoščljiva, či sta že davno ne vmrla. Či sta pa ta dva vmrla, nevoščljivi so nam njuvi sinovje i hčere...

Julij Kontler.

Resolucije

V. katoličanskoga shoda.

B.) Resolucije odseka za cerkveno-politična, politična i verska pitanja.

I. Cerkev i država.

1. Katoličani povdarjamo, da morejo samo večno istinski navuki kršćanske etike (etika je znanost, ki pove kakša morajo biti človekova dejanja, da odgovarjajo nameni, šteroga njemu je dao Bog.) zdrav i trden fundament državi i da spelavanje pravnoga reda (zakonov) tem navukom ne sme nasprotivati.

2. Kak je država po kršćanskim navukaj pozvana, da skrbi za zemeljsko dobro državljanov i zatogavolo samo svetske zadeve spadajo v njene roke, ravnotak je neodvisen delokrog katoličanske cerkvi, da skrbi za večno blaženstvo človečanstva i zato njoj nihče ne sme kratiti njenih pravic, da bo mogla slobodno izvršavati svoje bože poslanstvo.

3. Vse mešane zadeve, štere so državi i cerkvi skupne (šola, zakon, pitanje imanja itd.), želemo, da bi se v hasek državi i cerkvi vrežvale sporazumno od obej.

4. Sprevidimo, da takzvani kancelparagraf, šteroga vpelavlje vidovdanska ustava (alkotmány), nasprotuje z ustavov zagvišanost samostojnosti veroizpovedanj pri vreživanji njihovih znotrašnjih verskih poslov, z ustavov zagvišanost izvršavanji bože službe i ednakosti vsej državljanov pred zakonom (tŕvény). Zatogavolo i pa, ar se s tov določbov vpelavlje policijsko pazitelstvo ober cerkvi, protestiramo proti toj določbi i terjamo, da se ne izpela nego se izbriše iz ustave. Odbijamo določbe členov 394—398 kazenskoga (kaštigajočega) zakona, ar nasprotuje cerkvenim zakonom i so tudi krivične.

5. Protestiramo proti vsakšoj omejitvi, da katoličani nebi mogli občivati z rimskim papom i terjamo, da se sloboda občivovanja tudi v ustavi pripozna i zagviša.

6. Nastavljanje pūšpekov, župnikov (plebanošov) i drugih cerkvenih službnikov bodi popunoma cerkvi prepūščeno.

II. Politično delo katoličanov.

1. Ar država svoje kulturno-socialne dužnosti brez pomoči verskih navukov od ljūbezni i pravičnosti od bližnjega nemre z haskom izvršavati i ar je delo katoličanov za povčenje i vzgojo ljudstva v dēdēnešnjem položaji ne zadosta, da bi v družbi i državi obvalala katoličanska načela, zato smo katoličani dužni delati tudi pri političnom življenji po navukaj katoličanske cerkvi.

2. Vsaka politična stranka, štera se šče ravna po katoličanskim navukaj mora

*) Načelo je kakša fundamentalna istina, po šteroj se morajo naravnavati drugi i štere druge poganjajo kak iz stabla veje.

Prekmurski dijak.*

Martinišče.

Gospod urednik, ki so nam dijakom vedno naklonjeni, so dovolili za nas mal kotiček v „Novinah.“ Seveda vsak mesec samo enkrat. Ta kotiček pa moramo polniti dijaki sami. Ni se treba strašiti, češ kaj bomo pisali, saj še včasih za naloge nimamo pvarine. Mlada dijaška duša i prazna — to bi bilo žalostno! Pogum velja! Le pogledjmo v dušo, pogledjmo si v srce, našli bomo marsikaj, kar bo v lepi obliki zelo pristojalo našemu kotičku, Zakaj bi si ne odkrili naših misli, naših hrepenenj in načrtov, zakaj bi ne potem našega kotička spoznavali nevarnosti, ki nam prete? Tudi ljudstvo bo se veselilo kotička, ker bo imelo vpogled o dijaško življenje in bo mnogokaj drugače sodilo v dijake.

Pri otvoritvi našega kotička se najprej pomenimo o tem, kar nas je zadnji čas najbolj zanimalo, o čem smo največ razmišljali in govorili. Predmet naših misli je bilo „Martinišče“.

Res, da Martinišče še ne obstoja in bo treba dosti trudov predno bo gotovo, toda zapajmo na usmiljenost našega ljudstva in požrtvovalnost gospodov, ki so prevzeli izpeljavo te vzlišene misli, je gledamo v duhu že pred seboj: Pri vsem se pa gre za nas dijake, za našo stvar. Zato si pogledjmo od bližje, kaj pravzaprav pomeni tak zavod za dijaško življenje. Da bomo to prav spoznali, je potrebno, da si prej odgovorimo na vprašanje: kaj je dijakov cilj.

Na kratko bi lahko rekli, da je namen vsakega dijaka njegova lastna izpopolnitev. Vsestranski razvoj telesnih in duševnih moči mora biti predmet dijakovih teženj. Skrbeti mora za zdravje in telesno moč, da bo kos naporom, ki ga čakajo v življenju. Nabrati si mora potrebnih znanosti, s katerimi bo okoristil svoj narod. Najbolj pa je potrebno, da se dijak vtrdi v značajnem krščanskem življenju. Le tak bo prinašal obilo koristi svojemu ljudstvu, ki bo živel v ljubezni do Boga in bližnjega.

Dijak mora skrbeti za zdravje in telesni razvoj. Vendar samo toliko in tako, da pri tem ne bo trpela škoda izobrazba in vzgoja srca in volje. Za zdravje pa je treba primerne hrane in gibanja. Tu pa dijak dostikrat ne drži primerne srednje poti, temveč se, ali premalo, ali preveč giblje. Malomaren dijak se preveč giblje in pri tem trpi seveda učenje. Spet drugi, posebno zelo pridni, tiče vedno v knjigah in si ne privoščijo niti najmanj prostega časa za razgibanje telesa. So navadno blede in bolehave. Življenje v zavodih pa obe skrajnosti oblaži in hodi zato srednjo pot. Gibanje in počitek se primerno menjujeta.

Druga dolžnost dijakova pa je učenje. Res, da je naloga, preskrbeti dijaštvo s potrebnim znanjem. Tudi zavodu, kakšen bo Martinišče ni glavni namen pouk, temveč vzgoja, vendar pa tak zavod s svojim rednim življenjem zelo pospešuje napredek v učenju. To kaže statistika. Najboljše uspehe dosežejo gojenci po zavodih. Sicer bi se dijak moral vedno in povsod zavedati svoje resne naloge, toda kaj hočete, je pač še mladi in lahkomiselni ter ima svoje slabosti. Ko ne zna v šoli in se mu tresejo hlače pred strogim obrazom g. profesorja ter kratkim svinčnikom v njegovi roki, s katerim bo v notes zapisal cvek, takrat dela obljube in sklepe, pa vse to kmalu pozabi. Vleče ga narava in tovariši, zato pa knjige počivajo v božjem miru. Tako se gromadijo cveki (4) v g. profesorja notesu, dokler ni padel študent in profesorske cveke navadno doma oča zabelijo s šibovo mastjo. Dobro zdravilo za tak nered, vihravost in omahljivost je urejeno življenje v zavodu. V določenem času se igra in skače, da je veselje. Zvonec zazvoni in naenkrat vse tiho kakor v grobu. Razgreti in razigrani obrazi se zresne in človek misli, da to nišo dijaki, ampak najresnejši možje na svetu.

Veliko pomaga pri učenju dijaku v zavodu dober vzgled. Pridnejši stopajo spredaj, drugi za njimi. Tako se razvije med dijaki, ki bivajo pod eno streho neka plemenita tekma.

Največjega pomena je pa življenje v zavodu z vzgojo volje in srca. Kaj koristi dijaku še tako globoko znanje, ako pa ni vzgojen in je nepošten, breznačajen ter živi grešno! Njegovi talenti so mu v kvar in rabil jih bo v škodo svojemu narodu. Kakor brušen dragulj le takrat blesti, ako ga žarki obsevajo, ravno tako je učenost lepa in koristna le takrat, ako jo krasi pošteno življenje. To resnico so umevali in povdarjali že stari Grki. Tudi zdrav razum nam to pravi: Moža, hudobnega, najsi je še tako učen, ne moremo tako vzljubiti kakor priprostega, čeravno ni izobražen. Isto nam potrjuje življenje. Gorje narodu, ki ima šolane ljudi

* Dijaki se oprosijo, da pošljajo vkopis za svoj predal predseniku svojega dvištva Ur.

posebno voditelje, a so hudobni. Taki iščejo navadno sami sebe, svojo korist na škodo ljudske blaginje. In v tem samem za posamezne gojenice, tem več za ves narod.

Ako se dijaku v zavodu pove namen hišnih pravil, pa se jim potem dijak prostovoljno ukloni, je v tem velika vzgojna moč. Privadil se bo počasi marsičemu odpovedati v korist skupnosti in drugim tovarišem. Postal bo požrtvovalen.

Velike važnosti za življenje je dnevni red. Vsi veliki možje človeštva so se odlikovali v natančnem izpolnjevanju dnevnega reda. Le urejeno in smoteno delo vodi do gotovega uspeha. Red priganja tudi človeka k delavnosti. Uspeh mu daje veselje in pogum, da se loti velikih in težavnih vprašanj. Dijak, ki se navadi v zavodu dnevnega reda, ga bo izvajal več ali manj tudi v življenju.

Se večjega pomena za dijake so vaje v krepostnem življenju. Današnji, lahkoživ in plitev svet je zastrupljen z mnenjem, da je krepostno življenje nekaj mračnega, neznosnega. Zato se, zlasti mladina rada udaja uživanju in lahkomišelnemu življenju. Toda te mu ni tako. Ravno nasprotno, krepostno življenje že nekaj zelo osrečujočega. V krepostnem človeku vlada neko pravo soglasje med njim in Bogom, med njim in bližnjim in to soglasje je bogat vir sreče in veselja. To je neko predokno nebeške večne sreče, ki so jo uživali v svoji natranjosti tudi svetniki, dasi so navidez imeli trpljenje. To notranjo srečo, oziroma krepostno življenje, iz katerega ona izvira, si dijak lažje pridobi v zavodu ko zunaj. K temu ga posebno navajajo lepi vzgledi predstojnikov in sotovarišev.

Toda človek je po svoji skvarjeni naravi slabič. Iz lastne moči se nemore vzdržati dolgo na poti krščanskega življenja. Krepostno življenje je stanovitno, ako je pospešujejo nadnaravne moči, če izvira iz milosti. Kje naj dobi dijak več priložnosti za izprositev nadnaravnih sredstev kakor v zavodu? V zavodovi kapelici je tabernakelj, in v njem Najsvetejše vir vseh milosti in nadnaravnih dobrot. Kaj je izdatnejšega za vzgojo kot vsakdanje sv. obhajilo? Mladenič se vzgaja pri vzgojitelju vseh vzgojiteljev, pri Jezusu.

To je, dragi tovariši, v kratkih potezah orisan pomen vzgoje v zavodu. Pomen pravim za posameznega dijaka in za ves narod. Toda, ali je med nami, ki bi ne hotel postati dober in vzgleden razumnik? Upajmo, da ni takih! — Tovariši, naša res agitur! Vprašanje Martinišča je naše važno vprašanje. Zadeva je v toku, darovi se že nabirajo. Kaj pa mi? — Tudi mi lahko sodelujemo. Zlata in srebra nimamo, imamo pa — molitev. Molimo veliko za uresničenje Martinišča, molimo za dobrotnike!

Gospodarstvo.

Nevarnosti, štere pretijo zimskoj setvi po zimi.

Zimska setva, predvsem žito pa tudi pšenica, se je letos vsled ugodne prve jeseni prav lepo, po namestaj skoro premočno razvila.

Predno se včakamo toploga sprotoletja, morajo naša zimska setva prestati troje nevarnosti, štere jim vedno grozijo i to so: zadušenje, izsušenje in zmrznenje.

Rastline se lahko zadušijo pod predebelim snegom, posebno če je gornja plast zmrznjena. Rastlina živi tudi v zimskem času i ar živi zato tudi diše. Pri dihanju se izločuje voda i nekšji plin (oglikov dvokis), sprejema pa se zrak. Če je zapadla na setvene rastline, ki so se kak letos na priliko vsled ranoga sejanja ali pa pretople jeseni preveč razrasle, debela snežna plast z zgoraj skorjov vsled taljenja, te je dostop zraka k rastlinam nemogoč. Ar v tem slučaju rastline nemrejo dihati, se zadušijo.

V tom slučaju je edina pomoč razbiti ledeno plast, ka lahko včinimo z žmetnov branov ali pa valemom pa na ta način skrbimo za prezračenje.

Rastline lahko zagnjilijo tudi vsled izsušenja. V brezsnježnoj zimi posebno v februaru i marciuši je čez den navadno toplo i vetrovno, ka povzroča, da rastline močno transpirirajo, to se pravi, da izhlapevajo mnogo vode. Ar pa koreninice nemrejo dovažati rastlini iz zmrznjene zemlje zadosta vode, zato se rastlina vsigdar bole suši i nazadnje popolnoma povehne. Da rastlina povehne, je krivo v brezsnježnoj zimi tudi to, ka je zemlja izpostavljena vsem toplotnim izpremembam. Pri tom se navadno iztrgajo ali pretrgajo koreninice, štere bi naj dovažale vodo iz spodanje nezmznjene zemlje. Ar so rastline zavolo toga iz zemlje nekako izvlečene, jih je potrebno k odspodanjoj zemlji pali pritlačiti. To se mora v tom slučaju izvršiti kak

najpre s pomočjov velika. Vsled izsušenja trpijo rastline naj bole na dničnoj zemlji.

Dosta škode napravi rastlinam tudi mraz. Naša domača setva je deloma podvržena tudi ostrejšim mrazom, zato je včasih brez škode prebije, škodijo njoj pa nepričakovane vremenske izpremembe. Mraz povzroča, da rastline jako oslabijo i da postanejo na te način ležej dostopne raznim rastlinskim betegom. Na zmrznjenih i od mraza slabih rastlinah se kaj rada razširi snežna plesnoba, štera povzroča večkrat prav velke škode.

Da se končibar nekaj zavarujemo pred škodljivimi vplivi, šterim je skoz zime izpostavljena zimska setva, se v poprek priporoča sejati dobro, žmetno ino izšvicano seme. Zemljo je dobro gnojiti, da rastline premočno ne rastejo. I po mogočnosti trebe vodo iz razgonjov i mokre zemlje dopustiti, ar rastline na takšoj zemlji pod škodljivimi vplivi neugodne zime še bole trpijo.

Cene silja doma.

Pšenica	100 kg.	K. 1000—1200—
Žito	" "	1000—
Ječmen	" "	1000—
Oves	" "	900—
Kukorica	" "	900—

Cene živine.

Govedina	1 kg.	K. 100—
Teletina	" "	" 120—
Svinjsko meso	" "	" 100—
Mast	" "	" 160—
Slanina	" "	" 180—

Zagrebečka borza

dne 11. decembra 1923.

Amerikanski dolar 1 dolar	K 340—
Austrijska krona 100 K	K —50
Čeho-Slov. krona 1 K	K 10 10
20 kronski zlat	K 1200—
Francoski franc 1 frank	K 18 80
Madjar. K 100 (nova em.)	K 1 30
Švic. fran. 1 fr.	K 62—
Talijanske lire 1 lira	K 15 20

Zürich:

Dinar 100 Din.	Šv. frcs 6 50
----------------	---------------

Pošta.

Balažič Karol, Beltinci. Odgovor dobite od ednoga g. železničara z Varaždina. Tit. tr. Krog. Namenili smo dati 250 D. Koliko ste presteli, toliko zapišite, ka fali pa drugoč. H. I. Maribor. Najbolše bi bilo, če pozvete potom g. ravnatelja ali špirituala kak začeti prestavo. Potrebno je to pitanje. Rogač Karol, Nuskova 85. Prošnjo izročili po vašoj želi g. Šiftari. Občinski uradi. Šilinci, Adrijanci, Lukova, Stanjovci, Križevci, Kančovci, G. Petrovci. Vse vaše pritožbe lepo napišite i podpišite, dente gor občinski pečat i nam je depošljite. Našiva g. poslanca že bodeta se tridila, da se krivice, zavolo šterih-se tožite, odpravijo. Žnud. Beltinci. Sprejeli samo edno pismo. Gda dobimo odgovor na nje, Vas obvestimo. Nemamo oblasti, da odgovor na ternim zahtevamó, samo prositi ga smemo.

SLOVENSKA BANKA

podružnica Dolnja Lendava

plača najbolje

dolarje in zlate peneze.

Küpujem

lenovo i konopljevo

predivo po najvišišoj dnevnoj ceni.

vožar **MIHAL TEMLIN**

v Beltincih.